

EEN GEMÊLEERD GEZELSCHAP: HOE GA JE DAAR MEE OM?

Projectresultaat

1 JANUARI 2018

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Eline Beuting & Melissa Wesselink

Een gemêleerd gezelschap: hoe ga je daar mee om?

Onderzoek naar de inrichting en dagstructuur bij cliënten met een ernstig meervoudige beperking, autisme en het Syndroom van Down.

Auteurs: Eline Beuting & Melissa Wesselink

Dit projectresultaat is geschreven als gevolg van een onderzoek ten behoeve van het studieonderdeel “Onderzoek en Innovatie” van de opleiding Pedagogiek.

Nijmegen

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Juni 2018

Namen en studentnummers:

Eline Beuting - 523684

Melissa Wesselink - 550082

Docent:

Ida van Asselt-Goverts

Organisatie:

Siza – De Herberg

Opdrachtgever:

Carolien van Leijenhorst

Aantal woorden:

1614

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Product	3
Hoofdstuk 2.1: Productverantwoording	4
Hoofdstuk 2.2: Implementatieplan	6

Hoofdstuk 1: Product

Tijd	Structuur cliënten	Tijd	Taken begeleiders
07:00 – 09:30	Opstaan, verzorging, ontbijt	07:00 – 09:30	Overdracht lezen, ZOA, medicatie toedienen, sondevoeding aansluiten, ontbijt voorbereiden
09:30 – 10:30	Spelen	09:30 – 10:30	Kamers opruimen, bedden opmaken, tafel opruimen, activiteit voorbereiden, drinken klaarzetten
10:30 – 11:00	Drinken		
11:00 – 12:00	Activiteit (uitgebreid)		
12:00 – 12:30	Spelen	12:00 – 12:30	Lunch voorbereiden, tafel dekken
12:30 – 13:15	Lunchen	12:30	Sondevoeding aansluiten
13:15 – 14:00	Verzorging, rustmoment	13:15	Cliënten verzorgen
14:00 – 15:30	Spelen	14:30	Overdracht, schriftjes schrijven, kinderen uit bed halen, drinken en fruit klaarzetten
15:30 – 16:00	Drinken + fruit	15:30	Tassen check
		15:00 – 16:30	Cliënten verschonen, kleine activiteit voorbereiden
16:00 – 17:00	Vertrek cliënten/activiteit (klein)	16:30	Avondeten voorbereiden
17:00 – 17:30	Avondeten		
17:30 – 18:00	Spelen	17:30	Tafel opruimen
18:00 – 19:00	Vertrek cliënten/activiteit (klein)/eventueel douchen	18:00 – 19:00	Eventueel cliënten douchen
19:00 – 19:30	Drinken, televisie kijken		
19:30 – 21:30	Naar bed	19:30	Cliënten naar bed brengen
		21:30	Groep opruimen, overdracht, schriftjes schrijven, sondevoeding klaarzetten voor de volgende dag

Hoofdstuk 2.1: Productverantwoording

Uit de literatuurstudie is gebleken dat EMB, ASS en DS behoefte hebben aan structuur (De Bruin, 2013; Rigter & Van Hintum, 2014; Van Lieshout, 2009; Carlisle, 2007; Burger, 2005; Peters, 2002; Stichting Downsyndroom, z.d; Kinderneurologie, z.d.). Naast de literatuurstudie hebben ouders/verzorgers ook aangegeven dat hun kind in de thuissituatie een dagstructuur heeft. Daarnaast hebben begeleiders aangegeven dat zij met een dagstructuur willen gaan werken om de cliënten meer duidelijkheid te bieden. Om aan deze behoefte van de cliënten naar structuur tegemoet te komen, is ervoor gekozen om een dagstructuur voor de groep te ontwerpen.

De dagstructuur is gebaseerd op de dagstructuur die al bestond in de groep, maar deze was nog niet volledig genoeg waardoor hier niet intensief mee kon worden gewerkt. De dagstructuur die ontworpen is voor deze doelgroep zal dan ook voor elke dag ongeveer hetzelfde zijn. De tijden die vermeld staan in de dagstructuur staan niet vast, maar het zijn richtlijnen. Begeleiders hebben in de enquête en tijdens de groepsbijeenkomst (voor het ontwerpen van het product) op 30 mei, aangegeven een dagstructuur te willen met richtlijnen voor overgangsmomenten in verband met het flexibel blijven richting de cliënten. Dit wil zeggen dat er te allen tijde gekeken kan worden of de dagstructuur zoals deze beschreven staat moet worden voortgezet of dat er met het huidige moment door wordt gegaan. Een reden om het huidige moment door te laten gaan kan bijvoorbeeld zijn als het eetmoment zo gezellig is, dat de begeleiders deze niet gaan stoppen omdat er volgens de tijdsplanning aan de volgende activiteit moet worden begonnen. Daarnaast kan er in deze dagstructuur ook van af worden geweken gedurende de hele dag als begeleiders merken dat de cliënten andere behoeften hebben.

De dagstructuur zal worden gevisualiseerd middels pictogrammen. Hier is voor gekozen omdat een aantal cliënten hier al mee bekend zijn. Op de groep hangt een bord waar de pictogrammen worden opgehangen. De begeleiders hebben er voor gekozen om per dagdeel te gaan visualiseren. Tijdens de eetmomenten (ontbijt, lunch en avondeten) worden de pictogrammen op het bord verwisseld en wordt dit besproken met de cliënten.

In de linker kolom van de dagstructuur is te zien dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen 'spelen' en 'activiteit'. De begeleiders verstaan onder activiteit een bezigheid wat langer duurt en ze met de (hele) groep samen doen. Denk hierbij aan knutselen, een bakactiviteit of verven. Onder spelen wordt verstaan dat de cliënten individueel gaan spelen, met z'n allen buiten gaan spelen op het plein of dat cliënten iets voor hunzelf gaan doen. Bij het inplannen van activiteiten is ook rekening gehouden met de taken van de begeleider buiten de groep om. Zoals te zien is in de dagstructuur onder begeleiders hebben de begeleiders meer taken en verantwoordelijkheden. Hierdoor is er gekozen voor een uitgebreide activiteit met de groep in de ochtend, omdat de begeleiders daar het meest aandacht kunnen geven aan de cliënten zonder rekening te hoeven houden met hun taken en verantwoordelijkheden. Denk bij een uitgebreide activiteit bijvoorbeeld aan een bakactiviteit. De ontwikkelingsleeftijd van de cliënten ligt tussen de 0 en 3 jaar. Eén van de opvoedingstaken die voor deze leeftijd geldt is interactie aanbieden: beschikbaar zijn; ruimte maar ook steun geven (Rigter & van Hintum, 2014). Het is dus zeker van belang dat begeleiders de tijd hebben om deze opvoedingstaak uit te kunnen voeren bij de cliënten.

In de rechter kolom van de dagstructuur zijn de taken en verantwoordelijkheden van de begeleiders te zien. Deze staan bewust naast de dagstructuur van de cliënten om zo een houvast en overzicht voor de begeleiders te creëren, zodat ze kunnen zien wat voor taken zij op dat moment moeten doen. Daarnaast zal het werken met de dagstructuur zorgen voor rust bij zowel de begeleiders als de cliënten. Begeleiders kunnen terugvallen op de dagstructuur als zij even niet meer weten wat er op dat moment van hun verwacht wordt. Cliënten kunnen altijd op het pictogrammen bord zien wat zij die dag gaan doen.

Naast de dagstructuur zijn er in het onderzoeksrapport aanbevelingen geformuleerd voor het begrip ruimte; de inrichting en de decoratie. Uit een groepsbijeenkomst op 30 mei waarin het product samen met de begeleiders is vormgegeven, bleek dat ze hiervoor alleen aanbevelingen wilden en geen product. Tijdens deze bijeenkomst hebben de begeleiders gekeken naar de foto's die zijn gemaakt bij externe organisaties. Deze foto's zijn verzameld en gecategoriseerd op verschillende thema's die vaak naar voren kwamen in de interviews bij de externe organisaties en de enquête die is afgenomen bij de begeleiders. Zij kregen tijdens de bijeenkomst individueel de foto's te zien en mochten hier opmerkingen bij zetten en plakken met groene, rode en gele stickers. De aanbevelingen waar het meest positief op werd gereageerd waren het hoog hangen van de decoratie, snoezelmateriaal op de groep (wat is veranderd in materiaal wat gericht is op zintuigen), een combinatie van warme en koele kleuren en een apart hoekje creëren waar een cliënt tot rust kan komen.

Omdat de verbouwing van De Herberg al een tijdje is geleden en met name rond deze tijd de vragen over inrichting en decoratie zijn ontstaan, hebben de begeleiders de groep voor een groot deel al ingericht en aangepast naar hun smaak. Hierdoor willen de begeleiders verder geen passend product, maar gebruiken ze de aanbevelingen voor de ruimte als inspiratiebron.

Hoofdstuk 2.2: Implementatieplan

Naar aanleiding van de verantwoording volgt het implementatieplan van het product. Het product is een dagstructuur met twee onderdelen; het eerste onderdeel is een dagstructuur voor de cliënten en het tweede onderdeel is een takenlijst voor de begeleiders.

Op 30 mei 2018 was er een groepsbijeenkomst georganiseerd waar zeven van de negen begeleiders in drie subgroepen werden verdeeld. In deze subgroepen hebben de begeleiders een dagstructuur opgesteld. In totaal waren er dus drie nieuw ontworpen dagstructuren. De subgroepen hebben hun dagstructuur aan de andere groepen gepresenteerd waarna deze groepen feedback mochten geven op de dagstructuur van de andere groep. Bij het geven van feedback kregen de groepen stickers in drie verschillende kleuren. Groen stond voor: goed, rood stond voor: niet goed en geel stond voor: hier wil ik het nog even over hebben/twijfelgeval. Deze stickers werden op de dagstructuren van de andere groepen geplakt. Na het plakken werden de rode en gele stickers kort nabesproken en hadden de groepen die deze hadden opgeplakt de kans om uit te leggen waarom zij voor deze stickers hebben gekozen. Aan de hand daarvan is er van die drie dagstructuren één nieuwe dagstructuur ontworpen: het product.

Tijdens deze groepsbijeenkomst met de begeleiders waar de dagstructuur gezamenlijk is opgesteld, is er ook overlegd over de implementatie van het product.

De opgestelde dagstructuur is voor het product al uitgetypt in een schema. Dit schema wordt geprint en zal in de groep op de kastdeur van de keuken worden geplakt. Dit zal zo snel mogelijk worden gerealiseerd. De kast in de keuken is een centraal punt en iedereen zal daardoor meerdere malen per dag worden geconfronteerd met dit schema.

Door samen met de begeleiders een dagstructuur te ontwerpen waar zij achterstaan is er draagvlak gecreëerd. Omdat begeleiders al eerder hebben gewerkt met een dagstructuur, zal het werken met deze dagstructuur er makkelijker inslijten. Begeleiders hebben na afloop van het ontwerpen aangegeven dat zij hier graag mee willen gaan werken.

De begeleiders hebben tijdens de groepsbijeenkomst aangegeven dat zij graag samen als team verantwoordelijk willen zijn voor de implementatie en het gebruik van de nieuwe dagstructuur. De komende vijf tot zeven weken zullen de begeleiders aan de slag gaan met het werken met de dagstructuur. Dit wordt dan geëvalueerd tijdens een vergadering. Ze houden gezamenlijk in de gaten hoe de implementatie verloopt en zullen dit maandelijks op de agenda zetten tijdens de vergadering om ontwikkelingen te bespreken. De begeleiders zijn bijna altijd allemaal aanwezig bij deze vergadering. Zij gebruiken dit onder andere als communicatiemiddel om opmerkingen of aanmerkingen te leveren over zaken die betrekking hebben op de werkwijze van het team van De Herberg. Als de voortgang van het product stagneert, zullen zij hierover vergaderen. Daarnaast hebben zij aangegeven elkaar erop te attenderen het schema aan te passen wanneer er nieuwe cliënten worden aangemeld. De begeleiders zijn ervan op de hoogte dat het kan voorkomen dat het schema zal moeten veranderen wanneer er nieuwe cliënten komen naar De Herberg.

Omdat er voor de ruimte van de groep geen product is gemaakt, maar wel aanbevelingen, wordt dit toch kort benoemd bij de implementatie.

De begeleiders van De Herberg wilden graag aanbevelingen voor de inrichting en de decoratie van de groep. De populairste zijn benoemd bij de verantwoording (2.1). De begeleiders

gebruiken deze punten als inspiratie voor de inrichting. Bijvoorbeeld wanneer er nieuwe cliënten komen. Dan kunnen ze te zijner tijd nadenken over het veranderen van de inrichting of de decoratie van de groep.

Literatuurlijst

- Burger, G. T. M. (2005). *Verplegen van verstandelijk gehandicapten*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Kinderneurologie. (z.d.). *Syndroom van Down*. Geraadpleegd op 7 maart 2018 van, <http://www.kinderneurologie.eu/ziektebeelden/syndromen/down%20syndroom.php>
- Peters, H. (2002). *Kun je mij begrijpen? Omgaan met verstandelijk gehandicapten in psychotherapie*. Leuven: Uitgeverij Acco.
- Richter, J., & Van Hintum, M. (2014). *Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Stichting Downsyndroom. (z.d.). *Kenmerken van kinderen met Downsyndroom*. Geraadpleegd op 7 maart 2018, van <http://www.downsyndroom.nl/home/levensloop/scholen/kenmerken-van-kinderen-met-downsyndroom/>